

ОЦІНКА СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАД ТА РАЙОНІВ
ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙDOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2023.3.03>

Постановка проблеми. Через активізацію військових дій у 2022 році на Сході України, окупацію Луганської області та частини Донецької проблематика оцінювання та підвищення спроможності громад та районів актуалізувалася. Це пов'язано з тим, що на оцінку впливає багато факторів, серед яких – географічне розташування громади та наявність/відсутність проведення бойових дій. *Метою статті* є обґрунтування пропозицій щодо підвищення спроможності територіальних громад та районів Донецької й Луганської областей через війну. *Методи, використані в дослідженні:* компаративного аналізу, деталізації та узагальнення, групування. *Гіпотезою дослідження* стало припущення, що зниження спроможності територіальних громад впливає на зміну спроможності районів Донецької і Луганської областей, яку слід також оцінювати. *Виклад основного матеріалу:* Для обґрунтування пропозицій щодо підвищення спроможності територіальних громад та районів Донецької й Луганської областей використано результатами компаративного аналізу показників спроможності громад Донецької і Луганської областей з урахуванням довоєнних та воєнних реалій. На підставі отриманих результатів сформовано матриці еventуальних пропозицій підвищення їх спроможності. Визначено спроможність районів Донецької та Луганської областей у 2021 і 2022/2023 роках. *Оригінальність та практична значимість дослідження* полягають у розроблених пропозиціях щодо підвищення спроможності територіальних громад та районів Донецької й Луганської областей. *Висновки та перспективи подальших досліджень.* За результатами проведених досліджень побудовано матрицю еventуальних пропозицій для територіальних громад Донецької і Луганської областей та визначено спроможність районів Донецької та Луганської областей у 2021 і 2022/2023 роках. Зауважено, що Луганська область майже вся окупована, а в Донецькій області частина території окупована, а на іншій частині території зруйнована (та руйнується) виробнича й соціальна інфраструктура. Тому за результатами оцінювання спроможності районів жодний район не визначено як спроможний. *Подальші дослідження* лежать в площині обґрунтування реконфігурації територіальних громад і районів на Сході України у повоєнний час.

Ключові слова:

оцінка, спроможність, територіальна громада, район, пропозиції, область, компаративний аналіз.

**ASSESSMENT OF THE CAPACITY OF COMMUNITIES AND DISTRICTS OF
DONETSK AND LUHANSK OBLASTS**

Problem statement. Due to the intensification of hostilities in eastern Ukraine in 2022 and the occupation of Luhansk and part of Donetsk oblasts, the issue of assessing and building the capacity of communities and districts has become more relevant. This is due to the fact that the assessment is influenced by many factors, including the geographical location of the community and the presence/absence of hostilities. *The purpose of the article* is to substantiate proposals for increasing the capacity of territorial communities and districts of Donetsk and Luhansk oblasts due to the war. *Methods* used in the study: comparative

¹ **Плетньов Михайло Васильович**, канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, м. Київ, Україна.

Plietnov Mykhailo, Ph.D. in Technical Sciences, Associated Professor of the Economy Department, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8482-9419>

e-mail: mikhailvpletnev@gmail.com

² **Вахлакова Вікторія Володимирівна**, канд. екон. наук, доцент кафедри економіки і підприємництва, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, м. Київ, Україна.

Vakhlakova Viktoriia, Ph.D. of Economic Sciences, Associated Professor of the Economy Department East Ukrainian National University named after Volodymyr Dahl, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4991-9996>

e-mail: vaxlakovavvv@gmail.com

analysis, detailing and generalisation, grouping. *The hypothesis of the study* was the assumption that the decline in the capacity of territorial communities affects the change in the capacity of districts of Donetsk and Luhansk regions, which should also be assessed. *Summary of the main material.* To substantiate the proposals for improving the capacity of territorial communities and districts of Donetsk and Luhansk oblasts, the results of a comparative analysis of the indicators of the capacity of communities in Donetsk and Luhansk oblasts, taking into account pre-war and war realities, were used. On the basis of the results obtained, the matrix of alternative proposals for improving their capacity is formed. The capacity of the districts of Donetsk and Luhansk oblasts in 2021 and 2022/2023 is determined. *The originality and practical significance of the study* lie in the proposals developed to increase the capacity of territorial communities and districts of Donetsk and Luhansk regions. *Conclusions and prospects for further research.* Based on the results of the conducted research, a matrix of eventual proposals for the territorial communities of Donetsk and Luhansk regions was built and the capacity of the districts of Donetsk and Luhansk regions in 2021 and 2022/2023 was determined. It is noted that the Luhansk region is almost entirely occupied, and in the Donetsk region, part of the territory is occupied, and in another part of the territory, the production and social infrastructure has been destroyed (and is being destroyed). Therefore, according to the results of the district capacity assessment, no district was identified as capable. Further research is needed to substantiate the re-configuration of territorial communities and districts in the East of Ukraine in the post-war period.

Key words: assessment, capacity, territorial community, district, proposals, oblast, comparative analysis.

Постановка проблеми. Через активізацію військових дій у 2022 році на Сході України, окупацію Луганської області та частини Донецької проблематика оцінювання та підвищення спроможності громад та районів актуалізувалася. Це пов'язано з тим, що на оцінку впливає багато факторів, серед яких – географічне розташування громади та наявність/відсутність проведення бойових дій, тому у межах реалізації проекту «Формування концептуальних і правових засад інституційного відновлення Донбасу», який фінансується Міжнародним фондом «Відродження», науковцями та експертами проводяться дослідження щодо спроможності територіальних громад та районів Донецької та Луганської областей. Дану статтю також було підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем спроможності територіальних громад та районів Донецької та Луганської областей присвятили свої праці вчені різних університетів та наукових установ, серед яких слід виокремити роботи науковців Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля і Луганської філії ДУ «Інститут економіко-правових досліджень ім. В.К. Мамутова НАН України» [1-6]. Проте публікацій щодо підвищення спроможності територіальних громад та районів Донецької й Луганської областей через війну мало представлено.

Метою статті є обґрунтування пропозицій щодо підвищення спроможності тери-

торіальних громад та районів Донецької й Луганської областей через війну.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для обґрунтування пропозицій щодо підвищення спроможності територіальних громад та районів Донецької й Луганської областей пропонується скористатися результатами компаративного аналізу показників спроможності громад Донецької і Луганської областей з урахуванням довоєнних та воєнних реалій, які подано у статті «Компаративний аналіз показників спроможності громад донецької і луганської областей з урахуванням довоєнних та воєнних реалій». На підставі отриманих результатів компаративного аналізу в таблицях 1 і 2 сформовано матриці еventуальних пропозицій підвищення спроможності територіальних громад Донецької і Луганської областей, в яких використано такі умовні скорочення: збільшення площі громади до критичного показника та більше (S); збільшення чисельності громади до критичного показника та більше (H); підвищення частки місцевих податків і зборів у доходах загального фонду до критичного рівня та вище (P); збільшення чисельності учнів до критичного рівня та вище (Y); підвищення Індексу податкоспроможності до критичного значення та вище (I); збереження та підвищення фінансової спроможності громади (F); укрупнення (об'єднання) територіальної громади (U).

Таблиця 1 – Матриця евентуальних пропозицій для територіальних громад Донецької області

Територіальні громади	Рівень спроможність громади та пропозиції		
	потенційно-неспроможні громади (PNG)	контраверсійно-спроможні громади (KSG)	потенційно-спроможні громади (PSG)
1. Бахмутська	P / F		
2. Торецька	S / P / F		
3. Часовоярська	S / P / F		
4. Великоновосілківська	P / F		
5. Дружківська	P / I / F		
6. Іллінівська	P / F		
7. Краматорська	P / F		
8. Лиманська	P / F		
9. Миколаївська	P / F		
10. Слов'янська	S / P / F		
11. Маріупольська	P / F		
12. Білозерська	S / P / F		
13. Гродівська	P / F		
14. Добропільська	P / F		
15. Курахівська	P / F		
16. Покровська	P / F		
17. Селидівська	S / P / F		
18. Сартанська	P / F		
19. Комарська	P / F		
20. Андріївська	S / H / Y / F / U		
21. Званівська	S / H / Y / F / U		
22. Очеретинська	I		
23. Мирненська	I		
24. Костянтинівська		P / F	
25. Вугледарська		P / F	
26. Ольгинська		P / F	
27. Авдіївська		S / P / F	
28. Сіверська		S / P / F / U	
29. Соледарська		P / F	
30. Світлодарська		P / F	
31. Шахівська		Y / F	
32. Новогродівська		S / P / F	
33. Мирноградська		S / P / F	
34. Удаченська		Y / F	
35. Волноваська			F
36. Старомлинівська			F
37. Хлібодарівська			F
38. Новодонецька			F
39. Олександрівська			F
40. Святогірська			F
41. Черкаська			F
42. Кальчицька			F
43. Мангушська			F
44. Нікольська			F
45. Криворізька			F
46. Мар'їнська			F

Джерело: розроблено авторами

Таблиця 2 – Матриця евентуальних пропозицій для територіальних громад Луганської області

Територіальні громади	Рівень спроможність громади та пропозиції		
	потенційно-неспроможні громади (PNG)	контраверсійно-спроможні громади (KSG)	потенційно-спроможні громади (PSG)
1. Кремінська	P / F		
2. Лисичанська	P / F		
3. Рубіжанська	P / F		
4. Сєверодонецька	P / F		
5. Білолуцька	P / F		
6. Нижньодуванська	P / F		
7. Широківська	P / F		
8. Гірська		S / P	
9. Старобільська		P / F	
10. Коломийчеська		Y / F	
11. Станично-Луганська		P / F	
12. Білокуракинська			F
13. Красноріченська			F
14. Лозно-Олександрівська			F
15. Сватівська			F
16. Троїцька			F
17. Попаснянська			F
18. Біловодська			F
19. Марківська			F
20. Міловська			F
21. Новопсковська			F
22. Чмирівська			F
23. Шульгинська			F
24. Нижньотеплівська			F
25. Новоайдарська			F
26. Щастинська			F

Джерело: розроблено авторами

Спираючись на дані передніх таблиць визначимо спроможність районів, що висвітлено в таблиці 3.

Отже, чинна конфігурація громад та районів Донецької та Луганської областей до

війни була у цілому спроможна, тобто більшість громад і районів були спроможні або мали один-два показники (критерія), які не «дотягували» до норми.

Таблиця 3 – Спроможність районів Донецької та Луганської областей у 2021 і 2022/2023 роках

Територіальні громади	Громади та райони			
	Спроможність громади у 2022 році	Спроможність району у 2021 році	Спроможність громади у 2022/2023 рр	Спроможність району у 2022/2023 р
1	2	3	4	5
Донецька область / Бахмутський район				
1. Бахмутська	PSG	KSR	PNG	PNR
2. Сіверська	PNG		KSG	
3. Званівська	PNG		PNG	
4. Часовоярська	PNG		PNG	
5. Торецька	PNG		PNG	
6. Соледарська	PSG		KSG	
7. Світлодарська	PNG		KSG	

1	2	3	4	5
Донецька область / Волноваський район				
8. Крамарська	PSG	KSR	PNG	PNR
9. Мирненська	PNG		PNG	
10. Хлібодарівська	PSG		PSG	
11. Старомлинівська	PSG		PSG	
12. Ольгинська	PNG		KSG	
13. Вугледарська	PNG		KSG	
14. Великоновосілківська	PSG		PNG	
15. Волноваська	PSG		PSG	
Донецька область / Краматорський район				
16. Олександрівська	PSG	PSR	PSG	KSR
17. Святогірська	PSG		PSG	
18. Костянтинівська	PSG		KSG	
19. Новодонецька	PSG		PSG	
20. Іллінівська	PNG		PNG	
21. Миколаївська	PNG		PNG	
22. Черкаська	PSG		PSG	
23. Дружківська	PSG		PNG	
24. Лиманська	PNG		PNG	
25. Коматорська	PNG		PNG	
26. Андріївська	PNG		PNG	
27. Слов'янська	PNG	PNG		
Донецька область / Маріупольський район				
28. Маріупольська	PNG	KSR	PNG	KSR
29. Кальчицька	PSG		PSG	
30. Сартанська	PNG		PNG	
31. Нікольська	PSG		PSG	
32. Мангушська	PSG		PSG	
Донецька область / Покровський район				
33. Білозерська	PNG	PNR	PNG	PNR
34. Гродівська	PSG		PNG	
35. Добропільська	PNG		PNG	
36. Курахівська	PSG		PNG	
37. Покровська	PNG		PNG	
38. Селидівська	PNG		PNG	
39. Очеретинська	PNG		PNG	
40. Авдіївська	PNG		KSG	
41. Шахівська	PNG		KSG	
42. Новогродівська	PNG		KSG	
43. Мирноградська	PNG		KSG	
44. Удаченська	PNG		KSG	
45. Криворізька	PSG		PSG	
46. Мар'їнська	PSG		PSG	
Луганська область / Сватівський район				
47. Лозно-Олександрівська	PSG	PSR	PSG	PSR
48. Красноріченська	PSG		PSG	
49. Білокуракинська	PSG		PSG	
50. Нижньодуванська	PSG		PNG	
51. Коломийчиська	PNG		KSG	

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5
52. Сватівська	PSG		PSG	
53. Троїцька	PSG		PSG	
Луганська область / Сєверодонецький район				
54. Кремінська	PSG	KSR	PNG	PNR
55. Лисичанська	PNG		PNG	
56. Рубіжанська	PSG		PNG	
57. Сєверодонецька	PSG		PNG	
58. Гірська	PNG		KSG	
59. Попаснянська	PSG		PSG	
Луганська область / Старобільський район				
60. Новопсковська	PSG	PSR	PSG	KSR
61. Білолуцька	PSG		PNG	
62. Міловська	PSG		PSG	
63. Старобільська	PNG		KSG	
64. Чмирівська	PSG		PSG	
65. Шульгинська	PSG		PSG	
66. Біловодська	PSG		PSG	
67. Марківська	PSG		PSG	
Луганська область / Щастинський район				
68. Широківська	PNG	PSR	PNG	KSR
69. Станично-Луганська	PNG		KSG	
70. Нижньотеплівська	PNG		PSG	
71. Новоайдарська	PSG		PSG	
72. Щастинська	PSG		PSG	

Джерело: розроблено авторами

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами проведених досліджень побудовано матрицю есентуальних пропозицій для територіальних громад Донецької і Луганської областей, серед яких: збільшення площі громади до критичного показника та більше; збільшення чисельності громади до критичного показника та більше; підвищення частки місцевих податків і зборів у доходах загального фонду до критичного рівня та вище; збільшення чисельності учнів до критичного рівня та вище; підвищення Індексу податкоспроможності до критичного значення та вище; збереження та підвищення фінансової спроможності громади; укрупнення (об'єднання) територіальної громади. Визначено спроможність районів Донецької та Луганської областей у 2021 і 2022/2023 роках. Станом на 1.09.2023 року Луганська область майже вся окупована, а в Донецькій області частина території окупована, а на іншій частині територій зруйнована (та руйнується) виробнича й соціальна інфраструктура. Тому за результатами оцінювання спроможності районів жодний район не визначено як спроможний. Подальші дослідження лежать в

площині обґрунтування реконфігурації територіальних громад і районів на Сході України у повоєнний час.

Література

1. Rohozian Y. U., Hrechana S., Kuzmenko O., Derzhak N., Kuchmenko V., Plietnov M., Sustainable Development Management of Local Territories in the Eastern Ukraine in Conditions of Military Conflict: Identification Criteria, in: *European Journal of Sustainable Development*. 2020. №9(3), p. 425-442.
2. Zablodska I., Rohozian Y., Melnykova, Romakhova O., Karielin S. Territorial Dimension for Sustainable Development of Infrastructure Enterprises: Information and Administrative Component. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2021. Vol. 43. No. 3, p. 354-362. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2021.32>
3. Hrechana S., Zablodska I., Zablodska D. The Identification of the Luhansk Region and the Region Act's According to the Qualification of Their Sustainable Development in the

Conditions of the Joint Forces Operation, in: *Problemy Ekorozwoju*, 2020. №15(1), p. 197-210.

4. Економіко-правові засоби стимулюючого впливу на розвиток Донбасу: монографія / під заг. ред. В.А. Устименка. Київ: НАН України, Інститут економіко-правових досліджень, 2019. 236 с.

5. Мельникова А.О., Заблодська І.В., Заблодська Д.В. Розвиток Луганщини в умовах військового конфлікту: аспект позиціонування [Монографія]. Прогнозування і планування розвитку економіки: мікроекономічний та макроекономічний рівні. Видавництво Izdevniecība "Baltija Publishing" (м. Рига, Латвія) 2020 р. 267 с.

6. Сєребряк К.І. Оцінка привабливості території у межах регіону в умовах децентралізації: соціально-економічний аспект. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5519&p=1>

References

1. Rohozian, Y.U., Hrechana, S., Kuzmenko, O., Derzhak, N., Kuchmenko, V. and Plietnov, M. (2020). Sustainable Development Management of Local Territories in the Eastern Ukraine in Conditions of Military Conflict: Identification Criteria, in: *European Journal of Sustainable Development*, 9(3), 425-442.

2. Zabłodska, I., Rohozian, Y., Melnykova, Romakhova, O. and Karielin, S. (2021). Territorial Dimension for Sustainable Development of Infrastructure Enterprises:

Information and Administrative Component. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43(3), 354–362.

3. Hrechana, S., Zabłodska, I. and Zabłodska, D. (2020). The Identification of the Luhansk Region and the Region Act's According to the Qualification of Their Sustainable Development in the Conditions of the Joint Forces Operation. *Problemy Ekorozwoju*, 15(1), 197-210.

4. *Economic and legal means of stimulating the development of Donbass*. (2019). Monograph under the general. ed. V.A. Us-timenko. Kyiv: National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Economic and Legal Research, 236 с.

5. Melnikova, A. O., Zabłodskaya, I.V. and Zabłodskaya, D. V. (2020). *Development of Luhansk region in the conditions of military conflict: aspect of positioning* [Monograph]. Forecasting and planning of economic development: microeconomic and macroeconomic levels. Publishing house Izdevniecība "Baltija Publishing" (Riga, Latvia), 267.

6. Serebryak, K. I. (2016) Estimation of attractiveness of the territory within the region in the conditions of decentralization: social and economic aspect. *Effective economy*, 11. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5519&p=1> (Accessed: 19.08.2023).

Стаття надійшла

до редакції : 20.08.2023 р.

Стаття прийнята

до друку: 29.09.2023 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Плетньов М. В. , Вахлакова В. В. Оцінка спроможності громад та районів Донецької та Луганської областей. *Часопис економічних реформ*. 2023. № 3 (51). С. 20–26.
